

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy

Przewodniczący Komisji Krajowej

Piotr Duda

80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24
tel. + 48 58 308 44 80 fax +48 58 308 42 19
kknszz@solidarnosc.org.pl

Gdańsk, dnia 1 sierpnia 2018 r.

Martin Selmayr
European Commission
Secretary-General
B-1049 Bruksela
BELGIA

W załączeniu przesyłam skargę Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w sprawie nieprzestrzegania prawa wspólnotowego.

Piotr Duda

Skargi – naruszenia prawa Unii

Przed wypełnieniem niniejszego formularza prosimy przeczytać *Jak złożyć skargę do Komisji Europejskiej*:
https://ec.europa.eu/assets/sg/report-a-breach/complaints_en/

Wszystkie pola oznaczone * są obowiązkowe. Podane informacje powinny być zwięzłe. W razie potrzeby można użyć oddzielnej kartki.

1 Dane identyfikacyjne i dane kontaktowe

	Skarżący*	Przedstawiciel prawny (jeśli dotyczy):
Tytuł* Pan/Pani	Pan	
Imię*	Piotr	
Nazwisko*	Duda	
Organizacja:	NSZZ Solidarność	
Adres*	Ul. Wały Piastowskie 24	
Miejscowość*	Gdańsk	
Kod pocztowy*	80-855	
Kraj*	Polska	
Telefon		
Adres e-mail		
Języki*	polski	
Osoba, do której mamy przesyłać korespondencję*:	Barbara Surdykowska b.surdykowska@solidarnosc.org.pl ☐	☐

2 Jak doszło do naruszenia prawa UE?*

	Urząd lub organ, którego dotyczy skarga:
Nazwa*	Rząd RP
Adres	
Miejscowość	

Kod pocztowy	
Kraj UE*	Polska
Telefon	
Telefon komórkowy	
Adres e-mail	

2.1 Jakie **środki krajowe**, Państwa zdaniem, naruszają prawo UE i dlaczego?*

Naruszenie nastąpiło poprzez wprowadzenie do polskiego porządku prawnego nowego typu umowy cywilnoprawnej – umowa o pomocy przy zbiorach - oraz **brak regulacji dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy** w kontekście działań podejmowanych przez pomocnika przy zbiorach. Umowa ta została wprowadzona przez polskiego ustawodawcę w ustawie z 13 kwietnia 2018 r. ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw. Problematyka ta uregulowana jest w Rozdziale 7a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

2.2 Które **przepisy UE** zostały naruszone?

Komisja Krajowa NSZZ Solidarność sygnalizuje poważne naruszenie obowiązku państwa członkowskiego dotyczącego przestrzegania **Dyrektywy Rady z dnia 12 czerwca 1989 r. w celu wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy** (dalej dyrektywa ramowa bhp).

2.3 Proszę opisać problem, podając fakty i przyczyny dotyczące składanej skargi* (maks. 7000 znaków):

Ustawodawca w ustawie z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw wprowadził nowy typ umowy cywilnoprawnej – umowę o pomocy przy zbiorach. Problematyka ta uregulowana jest w Rozdziale 7a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zgodnie z art. 91a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez umowę o pomocy przy zbiorach pomocnik rolnika zobowiązuje się do świadczenia pomocy przy zbiorach produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. f oraz n Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 234/79 (WE), nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, a także pozostałych ziół i roślin zielarskich.

Zgodnie z ust. 2 art. 91a pomoc przy zbiorach chmielu, owoców, warzyw, tytoniu, ziół i roślin zielarskich obejmuje następujące czynności:

1. Zbieranie chmielu, owoców, warzyw, tytoniu, ziół i roślin zielarskich;
2. usuwanie zbędnych części roślin;
3. klasyfikowanie lub sortowanie zerwanych lub zebranych chmielu, owoców, warzyw, tytoniu, ziół i roślin zielarskich, lub wykonywanie innych czynności mających na celu przygotowanie chmielu, owoców, warzyw, tytoniu, ziół lub roślin zielarskich do transportu, przechowywania lub sprzedaży lub związanych z pielęgnowaniem i poprawą jakości plonów.

Zgodnie z ust. 4 art. 91a wykonywanie czynności o których mowa powyżej na podstawie umowy o pomocy przy zbiorach nie stanowi zatrudnienia w rozumieniu Kodeksu pracy. Łączny czas świadczenia pomocy przy zbiorach na podstawie umów zawartych przez jednego pomocnika rolnika nie może przekroczyć 180 dni w roku kalendarzowym. Zgodnie z art. 91d rolnik jest zobowiązany do zapewnienia pomocnikowi rolnika odpowiednich narzędzi niezbędnych do świadczenia pomocy przy zbiorach.

W tym miejscu należy podkreślić, że zgodnie z art. 304 Kodeksu pracy, pracodawca jest obowiązany zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy, o których mowa w art. 207 § 2 Kodeksu pracy, osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę, a także osobom prowadzącym w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę na własny rachunek działalność gospodarczą. Zgodnie z § 2 art. 304 pracodawca jest obowiązany zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki zajęć odbywanych na terenie zakładu pracy przez studentów i uczniów niebędących jego pracownikami. Zgodnie z § 3 art. 304 obowiązki określone w art. 207 § 2 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorców niebędących pracodawcami, organizujących pracę wykonywaną przez osoby fizyczne:

- 1) na innej podstawie niż stosunek pracy;
- 2) prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą.

Z analizy postanowień art. 304 Kodeksu pracy wynika, że obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy dotyczy: pracodawcy lub przedsiębiorcy niebędącego pracodawcą. Zgodnie z omawianą regulacją stroną umowy o pomocy przy zbiorach jest z jednej strony rolnik, a z drugiej pomocnik przy zbiorach. Oznacza to w konsekwencji, że art. 304 Kodeksu pracy nie będzie miał wprost zastosowania na podstawie wykładni językowej. Ze względu na brak autonomicznych norm dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników praca wykonywana przez pomocników przy zbiorach pozostaje poza zakresem norm dotyczących bezpieczeństwa i

higieny pracy. Chodzi o normy dotyczące przykładowo: maksymalnego dźwigania ręcznego, używania środków chemicznych, czy też środków ochrony indywidualnej.

Należy zwrócić uwagę, że Dyrektywa ramowa bhp, zgodnie z art. 2 dotyczącym zakresu, ma zastosowanie do wszystkich sektorów, w tym rolnictwa. Ponadto, wskazuje ona (art. 3), że pracodawcą jest każda osoba prawna lub osoba fizyczna, znajdująca się w stosunku zatrudnienia z pracownikiem i ponosząca odpowiedzialność za przedsiębiorstwo/zakład, niezależnie od jego wielkości. Widoczne jest to także w treści art. 153 TFUE wskazującego na to, że mając na względzie urzeczywistnienie celów określonych w artykule 151, Unia wspiera i uzupełnia działania Państw Członkowskich w następującej dziedzinie: polepszanie w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Parlament Europejski i Rada mogą przyjąć, w dziedzinie określonej powyżej, w drodze dyrektyw, minimalne wymagania stopniowo wprowadzane w życie, z uwzględnieniem warunków i norm technicznych istniejących w każdym z Państw Członkowskich. Dyrektywy te unikają nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń, które utrudniałyby tworzenie i rozwijanie małych i średnich przedsiębiorstw. Z kompetencji zawartej w art. 153 TFUE wynika kompetencja do regulacji także w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw. Dyrektywa ramowa uzależnia jedynie konkretyzację danego obowiązku od wielkości przedsiębiorstwa/firmy (można przykładowo wskazać na art. 7 ust. 5 dyrektywy ramowej bhp).

Należy wyraźnie podkreślić, że z orzecznictwa TSUE wynika daleko idące ograniczenie dla państw członkowskich do tworzenia autonomicznej/krajowej definicji pracownika lub wyłączenia określonych kategorii osób wykonujących pracę spod tego pojęcia. W tym miejscu można przykładowo wskazać na orzeczenia: C 75/63 Hoekstra, gdzie wyraźnie wskazuje się na uprawnienie do budowy unijnej definicji pracownika. Niewątpliwie „pomocnik przy zbiorach” spełnia trzy elementy definiujące pracownika o których wspomina ETS w wyroku C 75/63: praca ma mieć charakter podporządkowany (o określonym miejscu i czasie pracy wspomina art. 91a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), praca ma być wynagradzana (na odpłatny charakter umowy mówi art. 91a ustawy) oraz praca nie może mieć charakteru marginalnego (trudno przyjąć aby praca, która może być wykonywana przez 180 dni w roku kalendarzowym - art. 91c ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, oraz która musi być wykonywana osobiście - art. 91e ustawy – miała charakter działalności marginalnej).

Konstrukcja przyjęta przez polskiego ustawodawcę polegająca na stworzeniu „umowy o pomocy przy zbiorach”, a następnie nie wskazanie norm z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, które jej dotyczą oraz brak odniesienia jej do konstrukcji zawartej w art. 304 Kodeksu

pracy powoduje, że państwo nie realizuje obowiązku zagwarantowania konkretnych i efektywnych uprawnień z zakresu prawa do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Można w tym miejscu odwołać się do punktów 7.4 czy 7.5 opracowania Komisji Europejskiej Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w rolnictwie chowie/ hodowli zwierząt, ogrodnictwie i leśnictwie z grudnia 2011 r. wskazujących na uprawnienia, które winne być zagwarantowane pracownikom rolnym (takie jak: dostęp do czystej toalety, zimnej i ciepłej wody, mydła i jednorazowych ręczników, bezpłatnych środków ochrony indywidualnej czy adekwatnego czasu pracy zapewniającego prawo do wypoczynku). Należy także podkreślić, że pomocnik przy zbiorach może być narażony na niebezpieczeństwo kontaktu z czynnikami biologicznymi (takimi jak kleszcze), a brak jest regulacji dotyczącej działań mających charakter prewencyjny, informujący o potencjalnych zagrożeniach, do czego odnosi się Dyrektywa 2000/54/ WE z dnia 18 września 2000 r., w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy (siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) w art. 4 ust. 2 w związku z pkt 2-3 Załącznika nr 1 do tej dyrektywy).

Poza brakiem efektywnej implementacji dyrektywy ramowej bhp oraz dyrektyw wydanych na jej podstawie w stosunku do osoby, która będzie wykonywała prace w rolnictwie zdefiniowane w art. 91a ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawodawca polski w sposób nie budzący wątpliwości, narusza zasady przyjęte przez państwa członkowskie w ramach Europejskiego filaru praw socjalnych, m.in. zasadę numer 6, 7, 10 i 12.

2.4 Czy kraj, którego dotyczy skarga, otrzymuje (lub może otrzymywać w przyszłości) dofinansowanie z funduszy unijnych w związku z przedmiotem Państwa skargi?

Tak – proszę wyjaśnić poniżej Nie **Nie wiem**

Nie wiem

2.5 Czy Państwa skarga dotyczy naruszenia postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej?

Komisja może badać takie sprawy tylko wtedy, jeśli naruszenie jest spowodowane wdrażaniem przepisów UE na szczeblu krajowym.

Tak – proszę wyjaśnić poniżej **Nie** Nie wiem.

Nie

3 Dotychczasowe czynności podjęte w celu rozwiązania problemu*

Czy już podejmowali Państwo jakiegokolwiek czynności w celu rozwiązania tego problemu w kraju UE, którego dotyczy sprawa?*

JEŚLI TAK, to czy były to: Czynności administracyjne Prawne?

3.1 Proszę opisać: (a) organ/urząd/sąd, które były w nie zaangażowane i rodzaj decyzji, jaką podjęto; (b) wszelkie inne czynności, o których Państwu wiadomo.

NSZZ Solidarność przedstawiała stronie rządowej wątpliwości dotyczące procedowanych w Parlamencie rozwiązań. Ze względu na naruszenie zasad opiniowania projektów aktów prawnych (brak konsultacji projektu ustawy w Radzie Dialogu Społecznego) możliwość oddziaływania związku została poważnie ograniczona.

3.2 Czy Państwa skarga została rozstrzygnięta przez organ/urząd/sąd, czy nadal jest rozpatrywana? Jeśli nadal jest rozpatrywana, kiedy można się spodziewać wydania decyzji?*

Wnioski strony związkowej podczas procesu legislacyjnego nie zostały uwzględnione. Proces legislacyjny jest już zakończony. Przedmiotowe rozwiązania weszły w życie.

JEŚLI NIE, proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź poniżej

- Postępowanie w innej sprawie dotyczącej tej samej kwestii toczy się przed sądem krajowym lub sądem UE.
- Nie istnieją środki odwoławcze, które pozwoliłyby rozwiązać problem.
- Istnieją środki odwoławcze, które pozwoliłyby rozwiązać problem, lecz są zbyt kosztowne.
- Termin podjęcia działań upłynął.
- Nie mam zdolności prawnej (nie jestem zgodnie z prawem upoważniony do wniesienia sprawy do sądu) – proszę wyjaśnić dlaczego:

- Nie mam dostępu do pomocy prawnej ani prawnika.
- Nie wiem, jakie środki odwoławcze można zastosować w przypadku tego problemu.
- Inne – należy określić

4 Jeżeli kontaktowali się już Państwo z innymi instytucjami lub organami UE, które zajmują się tego rodzaju problemami, proszę podać numer referencyjny Państwa sprawy / korespondencji.

Petycja do Parlamentu Europejskiego – nr ref.::.....

Komisja Europejska – nr ref.::.....

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich – nr ref.::.....

Inne – nazwa instytucji lub organu, z którymi się Państwo kontaktowali, oraz odniesienie do Państwa skargi (np. SOLVIT, FIN-Net, Europejskie Centra Konsumenckie)

Nie kontaktowaliśmy się.

5 Proszę przedstawić listę dokumentów lub dowodów potwierdzających, które – w razie potrzeby – mogą Państwo przesłać Komisji.

 Na tym etapie proszę nie załączać żadnych dokumentów.

Opinia Centralnego Instytutu Ochrony Pracy

Treść znowelizowanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

6 Dane osobowe*

Czy upoważniają Państwo Komisję do ujawniania Państwa tożsamości w kontaktach z organami, przeciwko którym skierowana jest skarga?

TAK Nie

 Ujawnienie Państwa tożsamości może w niektórych przypadkach ułatwić nam rozpatrzenie Państwa skargi.

